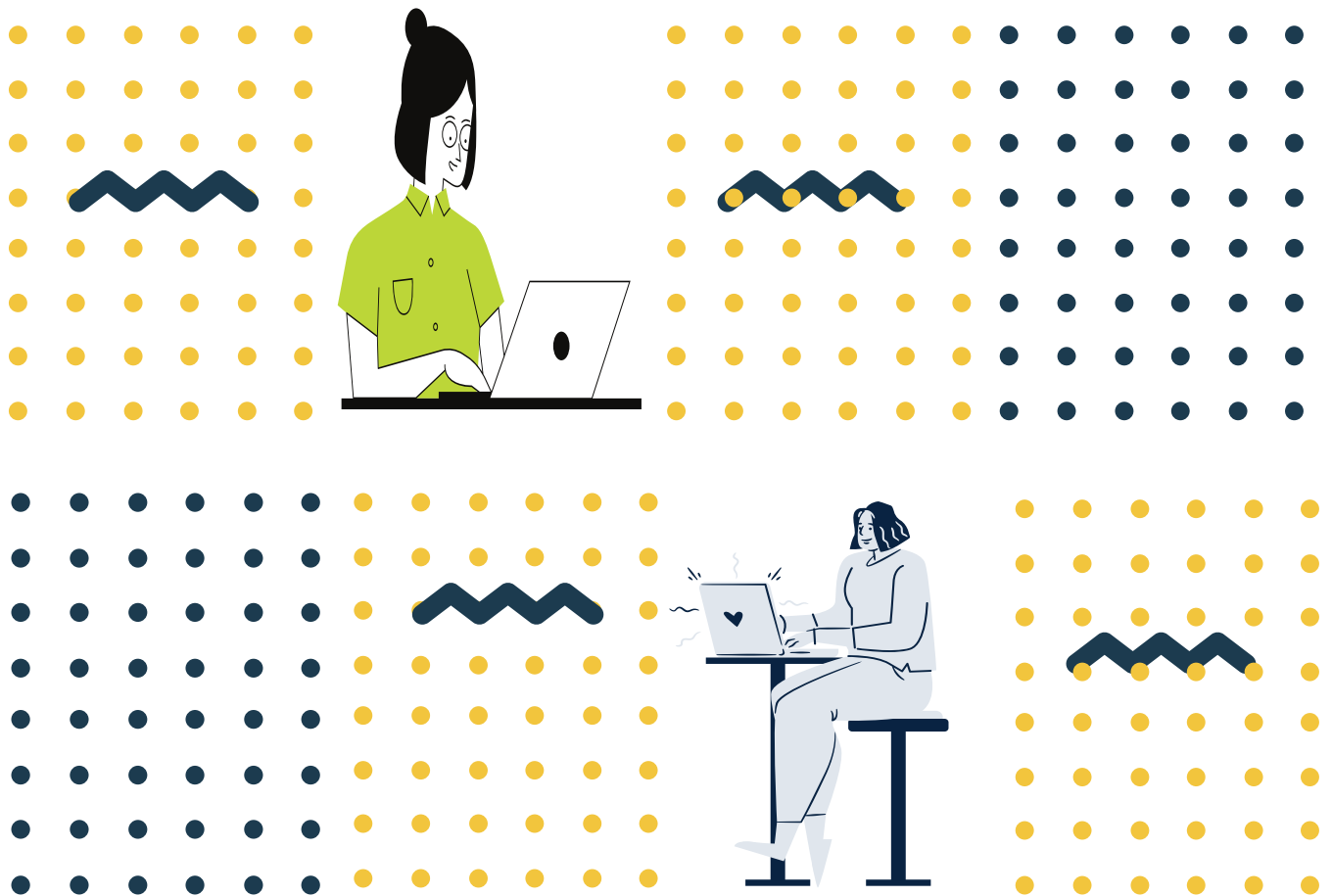

รายงานดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ
กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ
จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

กระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

รายงานดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงาน ในภาคบริการ จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ปีที่พิมพ์ 2565

ครั้งที่พิมพ์ 1

จัดทำโดย กระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

กองเศรษฐกิจการแรงงาน

โทรศัพท์ 0 2232 1380

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : labourecon.nss@mol.mail.go.th

ISBN (e-book) : 978-616-555-219-6

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวมทุกด้าน 54.09 คะแนน

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิต
แต่ละด้าน (คะแนน)

1. ด้านอื่นๆ (58.39)
(เวลาว่างกับเวลาส่วนตัว, ความสำเร็จในชีวิต,
การเป็นที่ยอมรับ, ฯลฯ)

2. ด้านความปลอดภัย (58.31)
(การบาดเจ็บ, ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, ฯลฯ)

3. ด้านความพร้อม (58.09)
การใช้ภาษา, อินเทอร์เน็ต, ทักษะอาชีพ, ฯลฯ)

4. ด้านเศรษฐกิจ (57.56)
(รายได้, คนร่วมใช้จ่าย, ภาระหนี้สิน, ฯลฯ)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

ไม่มีปัญหาด้านแรงงาน ร้อยละ 64.41

มีปัญหา ร้อยละ 35.59

(ร้อยละ)

1. ไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง
(51.68)

2. ค่าตอบแทน (50.10)

3. ขาดทักษะฝีมือทั่วไป (39.80)

4. ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยี
และนวัตกรรม (18.22)

5. ไม่รู้สิทธิตามกฎหมาย (13.56)

6. ไม่มีความปลอดภัย
ในการทำงาน (10.99)

7. สภาพแวดล้อมในการทำงาน
(9.90)

8. การรวมกลุ่มอาชีพ
(8.22)

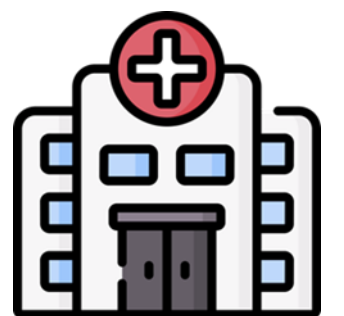

ไม่มีปัญหาจากการประกอบอาชีพ ร้อยละ 81.08

มีปัญหา ร้อยละ 18.92

(ร้อยละ)

1. ไม่มีสวัสดิการ (67.97)

2. ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า
(17.13)

3. ไม่สามารถหยุดงานได้ (14.34)

4. ไม่ได้รับค่าตอบแทนตามที่
ตกลงกันไว้ (12.85)

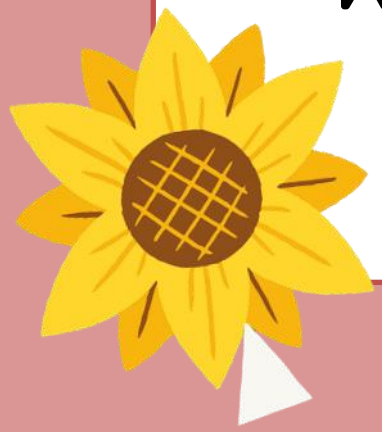

5. ชั่วโมงการทำงานมากเกินไป
(9.31)

5 อื่นๆ (3.17)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

(ร้อยละ)

1. ความต่อเนื่องในการทำงาน (82.05)

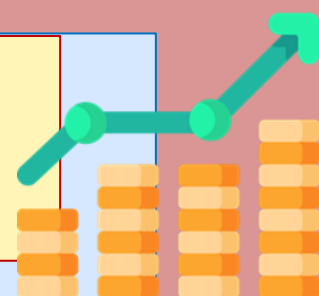
2. ทุนในการประกอบอาชีพ (80.88)

3. อาชีพเสริม (80.37)

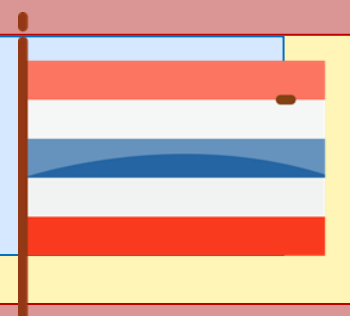
4. ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นเป็นธรรม (79.11)

5. พัฒนาฝีมือทั่วไป (78.37)

6. ทำงานในประเทศ (78.06)

7. พัฒนาฝีมือด้านเทคโนโลยี
และนวัตกรรม (77.48)

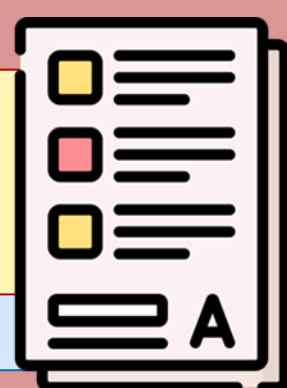
8. คุ้มครองความปลอดภัย
ในการทำงาน (77.44)

9. สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม (77.29)

10. ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน (77.00)

11. ความรู้ด้านกฎหมาย (75.83)

12. แก้ไขสภาพแวดล้อม
ในสถานที่ทำงาน (74.49)

13. การรวมกลุ่มอาชีพ (72.05)

14. ทำงานในต่างประเทศ (63.85)

คำนำ

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กำหนดเป้าหมายการสำรวจและบันทึกข้อมูลตามข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบปี 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รวมทั้งสิ้น 189,656 คน มีผลการปฏิบัติงานจากการสำรวจได้ จำนวน 191,323 คน ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบรายทะเบียนให้กระทรวงแรงงานมีข้อมูลที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และมีข้อมูลที่น่าไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานนอกระบบสอดคล้องตามบริบทแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้เพื่อบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รองรับการใช้ข้อมูลทั้งบุคลากรในหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสานต่อนโยบายรัฐบาล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจอาศัยแบบสำรวจที่ดำเนินการโดยสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้จัดทำโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ภายใต้กรอบแนวคิดในการศึกษาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบที่ครอบคลุม 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านสุขภาพ 4) ด้านความปลอดภัย 5) ด้านสภาพแวดล้อม 6) ด้านการทำงาน 7) ด้านความพร้อมและศักยภาพ และ 8) ด้านอื่นๆ โดยมีประเด็นในการสำรวจ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมและศักยภาพของแรงงานนอกระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านแรงงาน และข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐ

ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน จึงจัดทำรายงานกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบครอบคลุม 8 ด้าน ในระดับภูมิภาคโดยจำแนกตามภูมิภาค 7 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ หวังว่าข้อมูลผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ และการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบที่เผยแพร่ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการกำหนดนโยบายและการวางแผนการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบต่อไป

บทสรุปผู้บริหาร

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2,838 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด มีอายุอยู่ในช่วงวัยแรงงานระหว่าง 20 - 59 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า ร้อยละ 27.45 มากกว่าร้อยละ 90 มีอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว และส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานหรือประกอบอาชีพอื่นมาก่อน สำหรับผู้ที่เคยทำงานในระบบมาก่อนส่วนใหญ่เคยเป็นพนักงานบริษัทเอกชน โดยให้เหตุผลของการเปลี่ยนงานมาเป็นแรงงานนอกระบบ คือ ค่าจ้าง/รายได้ไม่คุ้มค่า ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งต้องการทำงานในระบบหรือองค์กรที่มีสวัสดิการ

คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ร้อยละ 54.40 มีรายได้ 9,000 – 15,000 บาทต่อเดือน โดยมีรายได้รวมเฉลี่ย 11,983.94 บาทต่อเดือน ส่วนรายได้จากการทำงานเพียงอย่างเดียวอยู่ที่ 11,481.54 บาทต่อเดือน ซึ่งร้อยละ 33.90 มีคนร่วมใช้จ่ายจากเงินที่ได้ จำนวน 2 คน ร้อยละ 51.83 ของแรงงานที่ทำงานในภาคบริการ ระบุว่ารายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีภาระหนี้สิน ร้อยละ 46.79 ซึ่งเป็นภาระหนี้สินจากการกู้ยืมเงินในระบบ ร้อยละ 88.63 โดยแรงงานที่ทำงานในภาคบริการ ร้อยละ 63.86 ได้รับค่าตอบแทนรายเดือน และส่วนใหญ่ระบุว่าค่าตอบแทนที่ได้รับนั้น มีความคุ้มค่ากับงานที่ทำ ร้อยละ 60.75 มีเพียงร้อยละ 39.25 ระบุว่าไม่คุ้มค่า เนื่องจากมีกำไรน้อย/รายได้น้อย ร้อยละ 75.68 ไม่ได้ตั้งเป้าหมายรายวัน มีเพียงร้อยละ 24.32 ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งร้อยละ 72.12 ของผู้ที่ตั้งเป้าหมายระบุว่าทำได้สำเร็จ

ด้านสังคม พบว่า ร้อยละ 43.76 มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองไม่ต้องผ่อนชำระ ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.11 ไม่เคยมีปัญหาทะเลาะหรือขัดแย้งกับใคร

ด้านสุขภาพ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วมีสภาพร่างกายปกติ มีเพียงร้อยละ 0.18 ที่มีความพิการ กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน มีเพียง ร้อยละ 16.14 ที่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 64.90 ระบุว่ามีความปวดเมื่อย

ด้านความปลอดภัย พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.46 ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน และร้อยละ 98.10 ไม่เคยประสบเหตุการณ์ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีเพียงร้อยละ 1.90 ที่เคยประสบเหตุการณ์โดยผู้เคยประสบเหตุการณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 0.11 ระบุว่าเคยโดนลักทรัพย์

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการมีความพึงพอใจในระดับมากต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ดังนี้ บริเวณที่อยู่อาศัยมีไฟฟ้าใช้เพียงพอต่อความต้องการใช้ไฟฟ้า มีน้ำประปาที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค มีสภาพของถนนที่ดีหรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการเดินทาง และมีความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น ตามลำดับ

ด้านการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 81.08 ระบุว่าไม่มีปัญหาจากการประกอบอาชีพ และที่มีปัญหาส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 67.97 นอกจากนี้ พบว่า ระยะเวลาในการทำงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ เฉลี่ยอยู่ที่ 8.32 ชั่วโมงต่อวัน โดยกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีชั่วโมงการทำงานต่อวันมากที่สุด

ด้านความพร้อมและศักยภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีทักษะในระดับปานกลาง ดังนี้ การใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้เป็นอย่างดี การใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้เป็นอย่างดี และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ดี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ พบว่า ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพภาคบริการ ร้อยละ 35.20 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการขาย ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 14.90 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพช่าง ร้อยละ 10.08 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการซ่อม ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพศิลปะ ร้อยละ 7.05 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการงานตัดเย็บ ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพไฟฟ้า ร้อยละ 5.78 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการงานไฟฟ้า

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อม พบว่า มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานโดยเฉลี่ยในระดับพร้อมมาก โดยมีความพร้อมและศักยภาพในระดับพร้อมมากด้านการใช้ภาษาไทย ด้านการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ด้านการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ ตามลำดับ และมีความพร้อมและศักยภาพในระดับปานกลางด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ สำหรับข้อมูลศักยภาพและความพร้อมของแรงงานนอกระบบจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคใต้ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคตะวันออก ตามลำดับ

ด้านอื่นๆ พบว่า ใน 1 วัน ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการมีเวลางานโดยเฉลี่ย 8.29 ชั่วโมง อีก 7.78 ชั่วโมง เป็นเวลาพักผ่อน/นอน ซึ่งเกือบจะทั้งหมด ร้อยละ 97.84 มีเวลาสำหรับพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ร้อยละ 96.20 ระบุว่ามีความเวลาว่างกับเวลาส่วนตัวที่เหมาะสมและเพียงพอ ร้อยละ 94.09 ไม่เคยโดนดูถูกหรือไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงาน และร้อยละ 41.84 มองว่าความสำเร็จในชีวิตทำงานในอนาคตคือมีรายได้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 35.49 ระบุว่าไม่ได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.41 ตอบว่าไม่มีปัญหาด้านแรงงาน สำหรับผู้ที่ตอบว่ามีปัญหาด้านแรงงานสูงสุด 5 ลำดับแรก พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ ค่าตอบแทน ขาดทักษะฝีมือทั่วไป ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และไม่รู้สิทธิด้านกฎหมายตามลำดับ

ความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

ร้อยละ 58.28 ไม่เคยใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน สำหรับผู้ที่เคยใช้บริการฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานจัดหางานจังหวัด/ศูนย์ข่าว และสำนักงานประกันสังคมจังหวัด/ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานเท่ากัน สำนักงานแรงงานจังหวัด/ศูนย์บริการร่วมกระทรวงแรงงาน สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด/ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานตามลำดับ สำหรับความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ 5 ลำดับแรก ต้องการความต่อเนื่องในการทำงานมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ทุนในการประกอบอาชีพ ต้องการอาชีพเสริม ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/เป็นธรรม และต้องการพัฒนาฝีมือทั่วไป ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ด้านสวัสดิการและการมีรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

พบว่า ทั้งกลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการและกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการ ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายมากกว่าจำนวนแรงงานที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 2.46 และ 11.78 ตามลำดับ

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ อยู่ที่ 54.09 คะแนน เมื่อพิจารณาจากภูมิภาค พบว่า กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีดัชนีคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก ตามลำดับ

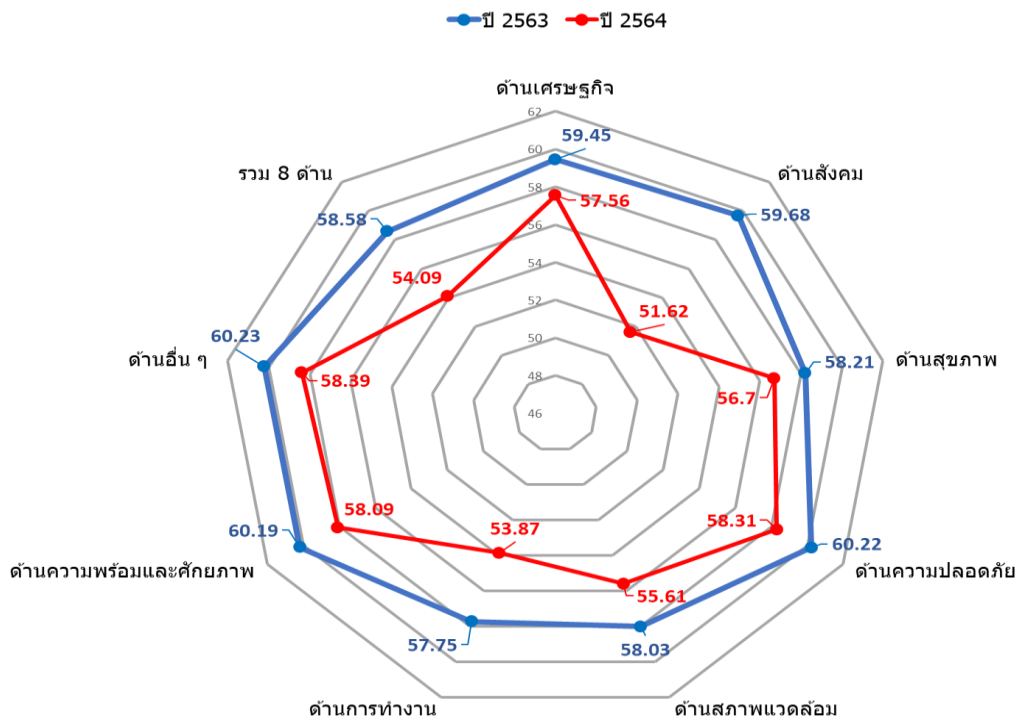
ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน พบว่า ด้านอื่นๆ มีคะแนนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านความพร้อมและศักยภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการทำงาน และให้คะแนนด้านสังคมน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยให้น้ำหนักกับคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความพร้อมและศักยภาพ ด้านอื่นๆ และให้น้ำหนักด้านความปลอดภัยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตในภาพรวมปี 2564 ลดลงจากปี 2563 ทั้ง 8 ด้าน เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการบังคับใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออย่างเข้มงวดที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตในภาพรวมเป็นรายภูมิภาค พบว่า ปี 2564 แรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการภูมิภาคที่มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นกว่าปีก่อน ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันตก ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ สำหรับภูมิภาคที่มีคุณภาพชีวิตลดลงกว่าปีก่อน ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ (รายละเอียดตามตารางและแผนภาพที่ 1, 2)

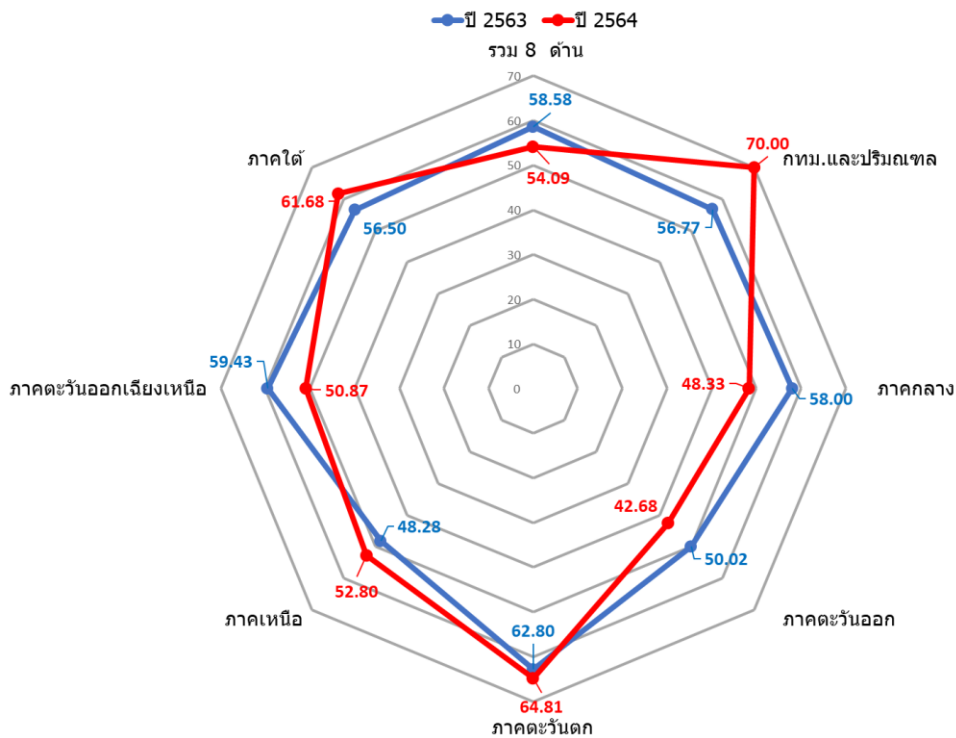
ตารางแสดงดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค ปี 2563 – 2564 (คะแนน)

ปีที่สำรวจ	ปี 2563	ปี 2564
ดัชนีคุณภาพชีวิต รวม 8 ด้าน	58.58	54.09
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	56.77	70.00
ภาคกลาง	58.00	48.33
ภาคตะวันออก	50.02	42.68
ภาคตะวันตก	62.80	64.81
ภาคเหนือ	48.28	52.80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	59.43	50.87
ภาคใต้	56.50	61.68

แผนภาพที่ 1 เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ
กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ ปี 2563 และปี 2564

แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ
กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ รายภูมิภาค ปี 2563 และปี 2564

ข้อเสนอแนะจากผลการวิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือภาครัฐของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจกระทรวงแรงงาน

1. ให้ความช่วยเหลือด้านความต่อเนื่องในการทำงาน โดยส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม หรือการจัดหางานในประเทศผ่านแอปพลิเคชันที่เหมาะสมเพื่อให้มีความต่อเนื่องในการทำงาน

2. ส่งเสริมและสนับสนุนหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือทั่วไป และพัฒนาฝีมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

3. อำนวยความสะดวกการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านแรงงาน อาทิ ความรู้ด้านกฎหมายการจัดหางานในประเทศ/ต่างประเทศ ความปลอดภัยในการทำงาน และการแก้ไขสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน โดยประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น อาสาสมัครแรงงาน แอปพลิเคชัน และสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เป็นต้น

4. การให้ความช่วยเหลือด้านทุนในการประกอบอาชีพและการรวมกลุ่มอาชีพ กระทรวงแรงงานควรเร่งผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองแรงงานนอกระบบ พ.ศ. เพื่อให้แรงงานนอกระบบสามารถรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพ จัดตั้งองค์กรแรงงานนอกระบบเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงาน และได้รับโอกาสในการกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองแรงงานนอกระบบ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ อันจะทำให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันทางสังคม มีความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ	1
1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ	1
2. คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ	3
2.1 ด้านเศรษฐกิจ	3
2.2 ด้านสังคม	6
2.3 ด้านสุขภาพ	6
2.4 ด้านความปลอดภัย	7
2.5 ด้านสภาพแวดล้อม	8
2.6 ด้านการทำงาน	10
2.7 ด้านความพร้อมและศักยภาพ	10
2.8 ด้านอื่นๆ	14
3. การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม	15
4. ปัญหาด้านแรงงาน	16
5. ความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐ	16
6. การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	19
7. ผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ	20
บรรณานุกรม	24

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ ปี 2563 และปี 2564	20
แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ ปี 2563 และปี 2564	21

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 2	ข้อมูลทั่วไปด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 3	คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 4	คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ (การทำงาน) ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 5	คุณภาพชีวิตด้านสังคมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 6	คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 7	คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยของกลุ่มทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 8	คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 9	คุณภาพชีวิตด้านการทำงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 10	ความพร้อมและศักยภาพของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 11	ทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 12	ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 13	คุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 14	การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 15	ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 16	การใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 17	ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 18	การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 19	ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค
ตารางที่ 20	ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้านของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จากการสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปี 2564

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพการให้บริการในธุรกิจต่างๆ เช่น บริการขนส่ง บริการทางการเงิน เป็นต้น⁽¹⁾ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2,838 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.02 และเพศชาย ร้อยละ 37.98 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.22 มีสถานภาพโสด มีอายุอยู่ในช่วง 20 - 59 ปี ร้อยละ 93.45 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า ร้อยละ 27.45 โดยกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.69 ไม่เคยมีประสบการณ์ทำงานมาก่อน มีเพียงร้อยละ 43.31 ที่เคยทำงานมาก่อน ส่วนใหญ่ร้อยละ 40.24 เคยทำงานเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และเหตุผลที่ทำให้เปลี่ยนงานผู้ที่เคยทำงานมาก่อนส่วนมากระบุว่าค่าจ้าง/รายได้ไม่คุ้มค่า ร้อยละ 38.92 เมื่อสอบถามถึงความต้องการทำงานในระบบหรืองานองค์กรที่มีระบบสวัสดิการ กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.49 มีความต้องการ และแรงงานทำงานในภาคบริการ ร้อยละ 77.17 ทำงานในฐานะลูกจ้าง

เมื่อพิจารณาตามภูมิภาค พบว่า อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง และ ภาคตะวันตก ตามลำดับ (ตารางที่ 1 และ 2)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (คน/ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
จำนวน (คน)	2,838	131	88	300	62	970	977	310
เพศ								
เพศหญิง	62.02	72.52	63.64	68.33	62.90	57.94	60.29	69.03
เพศชาย	37.98	27.48	36.36	31.67	37.10	42.06	37.71	30.97
สถานภาพ								
โสด	52.22	37.40	43.18	63.33	35.48	42.99	64.48	43.87
สมรส	43.69	56.49	35.23	33.00	56.45	54.64	32.86	48.39
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4.09	6.11	21.59	3.67	8.06	2.37	2.66	7.74
อายุ								
อายุน้อยกว่า 20 ปี	2.36	0.76	0	0.33	1.61	0.41	5.83	0.97
อายุ 20 – 59 ปี	93.45	84.73	87.50	96.67	90.32	95.57	92.53	92.58
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	4.19	14.50	12.50	3.00	8.06	4.02	1.64	6.45

(1) ที่มา : สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจแรงงานนอกระบบ (2562) หน้า 112

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
วุฒิการศึกษาสูงสุด								
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	13.64	38.93	21.59	16.33	17.74	9.59	10.95	18.39
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือ เทียบเท่า	18.64	15.27	17.05	41.00	27.42	11.13	18.94	19.68
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.หรือเทียบเท่า	27.45	25.19	20.45	21.67	33.87	24.54	31.12	32.26
อนุปริญญา/ปวส.	17.51	9.16	17.05	12.00	6.45	22.16	16.38	17.74
ปริญญาตรี	20.86	10.69	23.86	8.67	14.52	31.55	18.32	11.94
สูงกว่าปริญญาตรี	0.42	0	0	0.33	0	1.03	0.10	0
กำลังศึกษา	1.48	0.76	0	0	0	0	4.20	0

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ประกอบอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว	92.81	96.92	98.86	99.42	94.92	94.51	88.83	92.26
ประกอบอาชีพรอง	7.19	3.08	1.14	0.58	5.08	5.49	11.17	7.74
ก่อนหน้าที่ท่านทำงานในปัจจุบันท่านเคยทำงาน/ประกอบอาชีพหรือไม่								
ไม่เคยทำงาน	56.69	56.49	63.64	42.67	77.42	46.08	64.59	72.58
เคยทำงาน	43.31	43.51	36.36	57.33	22.58	53.92	35.41	27.42
ข้าราชการ	2.29	1.75	3.23	0	8.33	2.83	2.46	1.19
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	7.47	3.51	0	0.90	0	12.50	4.56	7.14
พนักงานบริษัทเอกชน	40.24	29.82	35.48	65.77	50.00	54.01	13.33	35.71
พนักงานโรงงาน	34.06	36.84	35.48	18.02	16.67	28.54	50.18	28.57
อื่นๆ	15.94	28.07	25.81	15.32	25.00	2.12	29.47	27.38
เหตุผลที่ทำให้เปลี่ยนงาน (เฉพาะผู้ที่ตอบเคยทำงานมาก่อน)								
เกษียณอายุ/อายุมาก	3.24	9.62	3.70	0	0	3.95	0.45	6.15
ถูกเลิกจ้าง	14.32	7.69	0	11.11	11.11	16.11	16.22	12.31
ต้องการอิสระ	18.78	34.62	25.93	27.78	0	16.41	13.96	29.23
สภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย	9.73	5.77	0	8.33	0	16.72	1.80	10.77
ค่าจ้าง/รายได้ไม่คุ้มค่า	38.92	21.15	33.33	36.11	66.67	41.95	40.99	30.77
มีปัญหาในที่ทำงาน	2.97	3.85	7.41	2.78	11.11	2.74	2.70	1.54
อื่นๆ	12.03	17.31	29.63	13.89	11.11	2.13	23.87	9.23
ท่านอยากทำงานในระบบหรืองานองค์กรที่มีระบบสวัสดิการหรือไม่								
อยาก	66.49	35.11	46.59	82.33	64.52	57.63	76.87	65.48
ไม่อยาก	33.51	64.89	53.41	17.67	35.48	42.37	23.13	34.52

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ท่านทำงานในฐานะอะไร								
นายจ้าง	3.24	2.29	1.14	0.33	4.84	5.36	2.15	3.55
ลูกจ้าง	77.17	52.67	79.55	95.67	70.97	74.64	78.92	72.58
ลูกจ้างทำงานหลายเจ้า	2.85	7.63	0	0.67	3.23	4.12	2.46	0.97
การรวมกลุ่ม	0.63	3.82	0	0	0	0.41	0.31	1.94
ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มี ลูกจ้าง	10.43	25.95	10.23	2.67	17.74	14.12	3.89	19.03
ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับ ค่าจ้าง	1.23	3.82	4.55	0.67	3.23	0.93	0.92	1.29
อื่นๆ	4.44	3.82	4.55	0	0	0.41	11.36	0.65

2. คุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

2.1 ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 54.40 มีรายได้ 9,000 – 15,000 บาทต่อเดือน โดยมีรายได้รวมเฉลี่ย 11,983.94 บาทต่อเดือน ส่วนรายได้จากการทำงานเพียงอย่างเดียวอยู่ที่ 11,481.54 บาทต่อเดือน ซึ่งร้อยละ 33.90 มีคนร่วมใช้จ่ายจากเงินที่ได้ จำนวน 2 คน ร้อยละ 51.83 ของแรงงานที่ทำงานในภาคบริการ ระบุว่ารายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีภาระหนี้สิน ร้อยละ 46.79 ซึ่งเป็นภาระหนี้สินจากการกู้ยืมเงินในระบบ ร้อยละ 88.63 โดยแรงงานที่ทำงานในภาคบริการ ร้อยละ 63.86 ได้รับค่าตอบแทนรายเดือน และส่วนใหญ่ ระบุว่าค่าตอบแทนที่ได้รับนั้น มีความคุ้มค่ากับงานที่ทำ ร้อยละ 60.75 มีเพียงร้อยละ 39.25 ระบุว่าไม่คุ้มค่า เนื่องจากมีกำไรน้อย/รายได้น้อย ร้อยละ 75.68 ไม่ได้ตั้งเป้าหมายรายวัน มีเพียงร้อยละ 24.32 ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งร้อยละ 72.12 ของผู้ที่ตั้งเป้าหมายระบุว่าทำได้สำเร็จ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า ภาคเหนือมีรายได้รวมเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก ตามลำดับ (ตารางที่ 3 และ 4)

ตารางที่ 3 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
รายได้รวมเฉลี่ย (รวมรายรับทุก ช่องทาง) บาทต่อเดือน	11,983.94	12,252.06	10,155.68	8,974.83	12,048.39	14,383.00	10,921.34	11,128.16
ต่ำกว่า 9,000	31.86	30.53	38.64	56.00	14.52	19.38	34.19	42.26
9,000 – 15,000	54.40	48.85	53.41	40.00	74.19	57.94	57.11	47.42
มากกว่า 15,000	13.74	20.16	7.95	4.00	11.29	22.68	8.70	10.32
จำนวนคนที่ร่วมใช้จ่าย								
1 คน	20.82	27.48	9.09	19.33	17.74	19.79	23.23	19.03
2 คน	33.90	35.88	32.95	62.00	35.48	31.34	29.27	28.39
3 คน	25.19	22.90	19.32	10.33	17.74	26.08	28.97	29.03
ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป	20.08	13.74	38.64	8.33	29.03	22.78	18.53	23.55
โดยเฉลี่ยรายได้รวมของท่านเพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละเดือนหรือไม่								
เพียงพอ	51.83	59.54	55.68	23.33	46.77	62.68	46.67	58.39
ไม่เพียงพอ	48.17	40.46	44.32	76.67	53.23	37.32	53.33	41.61
ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่								
ไม่มี	53.21	65.65	60.23	40.33	41.94	57.63	49.44	58.71
มี	46.79	34.35	39.77	59.67	58.06	42.37	50.56	41.29
มี ในระบบ	88.63	86.67	71.43	88.83	80.56	93.19	88.26	82.81
มี นอกกรอบ	11.37	13.33	28.57	11.17	19.44	6.81	11.74	17.19

ตารางที่ 4 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ (การทำงาน) ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก	ภาคตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
รายได้จากการทำงาน (เพียงอย่างเดียว) บาทต่อเดือน	11,481.54	11,074.77	9,113.04	7,675.50	11,540.00	13,919.35	9,905.56	9,628.00
งานที่ท่านทำอยู่ได้รับค่าตอบแทนในประเภท								
รายชั่วโมง	1.64	1.57	1.15	1.35	1.64	1.99	1.07	2.80
รายวัน	22.08	44.09	16.09	70.71	16.39	7.13	21.44	16.78
รายสัปดาห์	1.82	0	8.05	0.34	0	2.73	0.96	2.45
รายเดือน	63.86	38.58	63.22	24.58	52.46	74.42	67.52	71.33
รายงวด/รายครึ่ง	10.35	15.75	10.34	2.69	27.87	13.63	8.68	6.64
อื่นๆ	0.26	0	1.15	0.34	1.64	0.10	0.32	0
รายได้จากการทำงานที่ท่านได้รับความคุ้มค่าต่องานที่ท่านทำหรือไม่								
คุ้มค่า	60.75	75.38	68.18	37.25	68.33	69.06	49.17	83.87
ไม่คุ้มค่าเนื่องจาก	39.25	24.62	31.82	62.75	31.67	30.94	50.83	16.13
ทำงานหนักเกินไป	40.70	20.00	21.43	38.36	35.29	26.56	51.99	24.49
กำไรน้อย/รายได้ น้อย	53.06	63.33	71.43	60.96	64.74	67.19	40.93	65.31
รบกวนเวลา ส่วนตัวมากเกินไป	5.36	10.00	3.57	0.68	0	5.73	6.42	8.16
อื่นๆ	0.88	6.67	3.57	0	0	0.52	0.66	2.04
เป้าหมายความสำเร็จในการทำงานในแต่ละวันของท่านคือ								
ไม่ได้ตั้งเป้าหมาย	75.68	78.91	81.61	91.92	70.00	85.71	60.10	75.40
ตั้งเป้าหมาย	24.32	21.09	18.39	8.08	30.00	14.29	39.90	24.60
สำเร็จ	72.12	69.23	68.75	11.11	93.33	78.07	70.84	82.35
ไม่สำเร็จ	27.88	30.77	31.25	88.89	6.67	21.93	29.16	17.65

2.2 ด้านสังคม ร้อยละ 43.76 มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองไม่ต้องผ่อนชำระ ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.11 ไม่เคยมีปัญหาทะเลาะหรือขัดแย้งกับใคร (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 คุณภาพชีวิตด้านสังคมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเท นือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
สภาพความเป็นอยู่								
มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ไม่ต้องผ่อนชำระ	43.76	45.04	63.64	21.33	70.97	59.28	29.27	50.97
มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง แต่อยู่ระหว่างผ่อนชำระ	6.13	9.16	1.14	2.67	1.61	12.78	1.54	4.19
อาศัยอยู่กับบิดา มารดา ญาติ พี่น้อง	35.10	27.48	23.86	55.33	22.58	15.77	52.00	31.61
อาศัยอยู่กับผู้อื่น (เช่น เพื่อน คนรู้จัก เป็นต้น)	0.60	0.76	1.14	0	0	0.41	1.02	0.32
อาศัยในบ้านพักที่ หน่วยงานจัดให้	0.99	0	0	0.33	0	1.24	0.61	2.90
เช่าบ้าน/เช่าที่อยู่อาศัย	13.35	16.79	10.23	20.33	4.84	10.52	15.46	10.00
อื่นๆ	0.07	0.76	0	0	0	0	0.10	0
งานของท่านมีปัญหา ทะเลาะ ขัดแย้งบ้างหรือไม่								
ไม่มี	94.11	94.66	96.55	99.66	93.55	97.62	87.32	98.05
มี	5.89	5.34	3.45	0.34	6.45	2.38	12.68	1.95
เรื่องงาน	51.39	25.00	100	100	0	47.06	53.21	50.00
เรื่องส่วนตัว	47.92	75.00	0	0	100	47.06	46.79	50.00
อื่นๆ	0.69	0	0	0	0	5.88	0	0

2.3 ด้านสุขภาพ ส่วนใหญ่แล้วมีสภาพร่างกายปกติ มีเพียงร้อยละ 0.18 ที่มีความพิการ กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน มีเพียง ร้อยละ 16.14 ที่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 64.90 ระบุว่ามีความปวดเมื่อย (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
สภาพร่างกาย								
ปกติ	99.82	98.47	100	100	100	99.90	99.80	100
พิการ ประเภท ความพิการ	0.18	1.53	0	0	0	0.10	0.20	0
การมองเห็น	25.00	50.00	0	0	0	0	0	0
การได้ยิน	25.00	50.00	0	0	0	0	0	0
การเคลื่อนไหว	25.00	0	0	0	0	0	100	0
อื่นๆ	25.00	0	0	0	0	100	0	0

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
มีบัตรประจำตัว คนพิการ	66.67	100	0	0	0	0	0	0
ไม่มีบัตร ประจำตัวคนพิการ	33.33	0	0	0	0	100	100	0
ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่								
มี	2.04	10.69	9.09	1.00	1.61	0.62	1.94	2.26
ไม่มี	97.96	89.31	90.91	99.00	98.39	99.38	98.06	97.74
การทำงานของท่านทำให้มีปัญหาสุขภาพหรือไม่								
ไม่มี	83.86	80.00	66.67	95.97	89.66	88.17	77.89	82.79
มี อย่างไร	16.14	20.00	33.33	4.03	10.34	11.83	22.11	17.21
เครียด	34.64	30.77	3.57	8.33	16.67	40.00	45.19	9.43
ปวดเมื่อย	64.90	69.23	92.86	91.67	83.33	60.00	54.81	88.68
อื่นๆ	0.46	0	3.57	0	0	0	0	1.89

2.4 ด้านความปลอดภัย ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.46 ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน และร้อยละ 98.10 ไม่เคยประสบเหตุการณ์ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีเพียงร้อยละ 1.90 ที่เคยประสบเหตุการณ์โดยผู้เคยประสบเหตุการณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 0.11 ระบุว่าเคยโดนลักทรัพย์ (ตารางที่ 7) ตารางที่ 7 คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ตั้งแต่เริ่มทำงานหลักที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบัน ท่านได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงานจำนวนกี่ครั้ง								
ไม่เคยได้รับบาดเจ็บจากการ ปฏิบัติงาน	97.46	96.18	89.77	99.33	91.94	98.97	97.65	95.81
เคย แต่ไม่ต้องพักรักษาตัวใน โรงพยาบาล	2.04	3.82	10.23	0.67	4.84	0.93	2.15	2.90
เคย และต้องพักรักษาตัวใน โรงพยาบาล	0.32	0	0	0	3.23	0.10	0.20	1.29
ในเวลางาน ท่านเคยประสบเหตุการณ์ไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินบ้างหรือไม่								
ไม่เคยประสบเหตุการณ์	98.10	97.71	100	98.33	98.39	98.87	96.93	98.71
เคยประสบเหตุการณ์	1.90	2.29	0	1.67	1.61	1.13	0.41	1.19
ลักทรัพย์	0.11	0	0	0	0	0.10	0.20	0
จี้/ปล้น	0	0	0	0	0	0	0	0
อื่นๆ	0.07	0.76	0	0	0	0	0.10	0

2.5 ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการมีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของ ดังนี้ ร้อยละ 44.75 บริเวณที่อยู่อาศัยมีไฟฟ้าใช้เพียงพอ ต่อความต้องการการใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 42.00 บริเวณที่อยู่อาศัยมีน้ำประปาที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค ร้อยละ 39.36 บริเวณที่อยู่อาศัยมีสภาพของถนนที่ดีหรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการเดินทาง ร้อยละ 39.22 บริเวณที่อยู่อาศัยมีความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น ตามลำดับ และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ดังนี้ ร้อยละ 39.04 บริเวณที่อยู่อาศัยมีความปลอดภัยจากยาเสพติดและอาชญากรรม ร้อยละ 38.76 บริเวณที่อยู่อาศัยมีพื้นที่สันทนาการ และสวนสาธารณะเพียงพอต่อทุกคนที่อยู่ภายในพื้นที่ และร้อยละ 37.17 บริเวณที่อยู่อาศัยมีการจัดการปัญหาขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ อย่างเหมาะสม ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. บริเวณที่ทำนอยู่อาศัยมีน้ำประปาที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค	0.74	1.83	31.61	42.00	23.82
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.76	2.29	22.14	33.59	41.22
ภาคกลาง	0	2.27	23.86	61.36	12.50
ภาคตะวันออก	0.33	0.67	46.67	24.33	28.00
ภาคตะวันตก	0	3.23	6.45	50.00	40.32
ภาคเหนือ	0.82	0.93	30.00	50.52	17.73
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.61	1.94	34.08	38.18	25.18
ภาคใต้	1.61	4.84	25.48	40.97	27.10
2. บริเวณที่ทำนอยู่อาศัยมีไฟฟ้าใช้เพียงพอต่อ ความต้องการการใช้ไฟฟ้า	0.42	1.30	30.44	44.75	23.08
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.76	2.29	17.56	38.17	41.22
ภาคกลาง	0	1.14	22.73	61.36	14.77
ภาคตะวันออก	0.33	0.67	48.67	26.67	23.67
ภาคตะวันตก	0	1.61	8.06	48.39	41.94
ภาคเหนือ	0.10	0.62	30.82	53.30	15.15
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.61	1.54	31.12	41.66	25.08
ภาคใต้	0.97	2.90	21.61	42.58	31.94
3. บริเวณที่ทำนอยู่อาศัยมีการจัดการปัญหา ขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ อย่าง เหมาะสม	1.30	9.23	37.17	32.98	19.31
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	2.29	3.82	28.24	45.04	20.61
ภาคกลาง	1.14	7.95	43.18	37.50	10.23
ภาคตะวันออก	0.33	1.00	53.33	22.33	23.00
ภาคตะวันตก	1.61	4.84	16.13	50.00	27.42
ภาคเหนือ	0.62	15.77	30.72	33.61	19.28
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.54	6.86	41.97	32.86	16.79
ภาคใต้	3.23	7.74	32.90	31.94	24.19

ความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
4 บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีความปลอดภัยจากยาเสพติดและอาชญากรรม	1.66	7.40	39.04	31.85	20.05
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.76	8.40	30.53	40.46	19.85
ภาคกลาง	2.27	9.09	38.64	37.50	12.50
ภาคตะวันออก	0.33	0.33	59.33	19.00	21.00
ภาคตะวันตก	0	8.06	22.58	40.32	29.03
ภาคเหนือ	0.62	7.11	34.33	35.26	22.68
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.97	9.52	41.97	28.66	16.89
ภาคใต้	2.58	7.42	31.94	36.77	21.29
5 บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีพื้นที่สันทนาการและสวนสาธารณะเพียงพอต่อทุกคนที่อยู่ภายในพื้นที่	1.76	5.36	38.76	35.76	18.36
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	2.29	4.58	30.53	44.27	18.32
ภาคกลาง	4.55	4.55	26.14	47.73	17.05
ภาคตะวันออก	0.67	2.33	60.00	17.33	19.67
ภาคตะวันตก	0	12.90	14.52	35.48	37.10
ภาคเหนือ	1.03	4.64	39.48	39.69	15.15
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.84	6.76	38.18	34.39	18.83
ภาคใต้	4.19	5.16	29.68	38.71	22.26
6 บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีสภาพของถนนที่ดีหรือมีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกต่อการเดินทาง	0.99	3.59	34.18	39.36	21.88
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0	5.34	25.19	40.46	29.01
ภาคกลาง	6.28	2.27	21.59	50.00	19.32
ภาคตะวันออก	0.33	2.67	58.00	19.00	20.00
ภาคตะวันตก	1.61	6.45	11.29	45.16	35.48
ภาคเหนือ	0.52	2.89	32.06	47.32	17.22
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.02	4.50	34.39	36.64	23.44
ภาคใต้	1.61	2.90	29.03	38.06	28.39
7 บริเวณที่ท่านอยู่อาศัยมีความสะดวกในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น	0.85	3.52	34.39	39.22	22.02
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0	6.11	29.01	36.64	28.24
ภาคกลาง	6.82	4.55	22.73	48.68	17.05
ภาคตะวันออก	0.67	3.00	57.33	19.33	19.67
ภาคตะวันตก	1.61	4.84	6.45	53.23	33.87
ภาคเหนือ	0.41	3.20	31.65	46.39	18.35
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.51	3.79	35.52	36.23	23.95
ภาคใต้	1.94	2.58	28.39	40.97	26.13

2.6 ด้านการทำงาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 81.08 ระบุว่าไม่มีปัญหาจากการประกอบอาชีพ และที่มีปัญหาส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 67.97 นอกจากนี้ พบว่า ระยะเวลาในการทำงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ เฉลี่ยอยู่ที่ 8.32 ชั่วโมงต่อวัน โดยกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีชั่วโมงการทำงานมากที่สุดที่ 8.59 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมา ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่ากัน และภาคใต้ ที่ 8.57, 8.50, 8.39, 8.26 และ 8.07 ชั่วโมงต่อวัน ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 คุณภาพชีวิตด้านการทำงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
ปัญหาจากการประกอบอาชีพหลักของท่านในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่มีปัญหา	81.08	82.44	85.23	96.67	87.10	80.93	72.98	89.03
ไม่ได้รับค่าตอบแทน ตามที่ตกลงกันไว้	12.85	0	7.69	0	12.50	6.49	20.08	5.88
ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า	17.13	8.70	15.38	0	0	32.43	7.58	23.53
ชั่วโมงการทำงานมาก เกินไป	9.31	17.39	23.08	10.00	12.50	14.59	4.17	8.82
ไม่สามารถหยุดงานได้	14.34	8.70	23.08	50.00	37.50	24.86	3.79	23.53
ไม่มีสวัสดิการ	67.97	21.74	76.92	60.00	37.50	40.54	89.39	50.00
อื่นๆ	3.17	4.35	15.38	0	12.50	4.86	0.76	5.88
ระยะเวลาที่ท่านทำงาน (รวมทั้งอาชีพหลักและ อาชีพเสริมทั้งหมด) ชั่วโมง/วัน	8.32	8.59	8.57	8.26	8.50	8.39	8.26	8.07

2.7 ด้านความพร้อมและศักยภาพ ส่วนใหญ่มีทักษะในระดับปานกลาง ดังนี้ การใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี ร้อยละ 36.22 การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลได้ดี ร้อยละ 34.32 การใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ได้ดี ร้อยละ 34.14 และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ดี ร้อยละ 31.54 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

เมื่อพิจารณาด้านทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ พบว่า ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพภาคบริการ ร้อยละ 35.20 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการขาย ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 14.90 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพช่าง ร้อยละ 10.08 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการซ่อม ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพศิลปะ ร้อยละ 7.05 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการงานตัดเย็บ ผู้มีทักษะในสาขาอาชีพไฟฟ้า ร้อยละ 5.78 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการงานไฟฟ้า (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 ความพร้อมและศักยภาพของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความพร้อมและศักยภาพในการทำงาน	ไม่ สามารถ ทำได้	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี (ภาษาไทย)	0.85	0.85	3.81	36.22	26.43	31.85
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	1.53	0.76	2.29	22.14	41.22	32.06
ภาคกลาง	1.14	2.27	7.95	20.45	43.18	25.00
ภาคตะวันออก	3.00	0.33	3.00	57.67	17.33	18.67
ภาคตะวันตก	1.61	3.23	6.45	12.90	22.58	53.23
ภาคเหนือ	0.21	0.31	5.36	42.37	21.75	30.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.82	0.72	1.64	36.34	25.59	34.90
ภาคใต้	0.32	2.58	5.48	10.97	42.26	38.39
2. ท่านใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็น ภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่าน และ เขียน ได้อย่างดี (ภาษาต่างประเทศ)	22.37	15.75	23.85	31.54	5.50	0.99
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	52.67	18.32	12.98	12.21	3.82	0
ภาคกลาง	37.50	36.36	13.64	10.23	1.14	1.14
ภาคตะวันออก	40.00	11.67	16.67	26.33	5.33	0
ภาคตะวันตก	38.71	19.35	19.35	17.74	4.84	0
ภาคเหนือ	12.37	7.63	35.26	37.01	6.80	0.93
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	15.35	18.22	21.29	39.51	4.71	0.92
ภาคใต้	38.39	29.68	11.61	11.29	6.13	2.90
3. ท่านใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้น ข้อมูลได้อย่างดี (เทคโนโลยี สารสนเทศ)	12.19	11.13	18.57	34.32	14.55	9.23
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	28.24	17.56	11.45	25.19	16.03	1.53
ภาคกลาง	13.64	12.50	14.77	32.95	13.64	12.50
ภาคตะวันออก	41.67	16.00	10.33	19.00	1.00	12.00
ภาคตะวันตก	12.90	19.35	16.13	27.42	12.90	11.29
ภาคเหนือ	6.80	6.91	35.26	34.54	12.06	4.43
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.71	7.88	6.55	43.81	22.01	15.05
ภาคใต้	16.77	25.16	16.77	24.19	11.94	5.16
4. ท่านใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชัน เพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ ได้อย่างดี (เทคโนโลยีสารสนเทศ)	16.14	10.29	17.79	34.14	14.13	6.87
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	38.17	16.03	11.45	25.19	16.03	1.53

ความพร้อมและศักยภาพในการทำงาน	ไม่ สามารถ ทำได้	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาคกลาง	18.18	11.36	12.50	32.95	12.50	12.50
ภาคตะวันออก	50.00	12.67	9.67	17.33	6.00	4.33
ภาคตะวันตก	43.55	9.68	16.13	14.52	11.29	4.84
ภาคเหนือ	7.73	7.22	31.24	34.74	14.02	5.05
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5.94	7.98	9.31	46.57	19.04	11.16
ภาคใต้	26.45	28.06	14.84	19.35	9.03	2.26

ตารางที่ 11 ทักษะความพร้อมของการทำงานในสาขาอาชีพ กลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออกเฉียง เหนือ	ภาคใต้
สาขาอาชีพช่าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	10.08	7.63	12.50	2.33	11.29	11.13	11.16	10.97
งานไม้	30.42	50.00	9.09	28.57	71.43	32.41	19.27	52.94
งานปูน	17.83	20.00	27.27	14.29	14.29	4.63	22.02	44.12
งานอลูมิเนียม	4.20	10.00	0	0	28.57	4.63	0.92	8.82
งานหล่อ/งานแม่พิมพ์	3.50	0	0	14.29	0	0.93	6.42	2.94
งานซ่อม	41.26	20.00	81.82	57.14	28.57	36.11	44.04	23.53
งานสี	10.14	0	0	14.29	28.57	8.33	12.84	8.82
สาขาอาชีพไฟฟ้า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	5.78	3.05	5.68	5.67	9.68	4.23	7.47	5.81
งานไฟฟ้า	43.29	75.00	60.00	82.35	50.00	56.10	41.10	66.67
งานดูแลระบบคอมพิวเตอร์	30.49	0	60.00	58.82	33.33	19.51	30.14	27.78
งานซ่อมบำรุงอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์	28.05	25.00	40.00	29.41	16.67	19.51	30.14	38.89
สาขาอาชีพศิลปะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	7.05	7.63	9.09	0.67	19.35	7.01	5.73	14.19
งานวาดภาพ	14.00	0	0	50.00	8.33	20.59	19.64	2.27
งานปั้น	6.00	0	0	0	0	5.88	5.36	11.36
งานออกแบบ	22.00	10.00	12.50	50.00	25.00	32.35	23.21	6.82
งานแกะสลัก	4.50	0	0	0	0	1.47	5.36	11.36
งานตัดเย็บ	48.00	60.00	50.00	0	66.67	35.29	30.36	15.91
งานเครื่องประดับ	11.00	30.00	62.50	0	0	7.35	8.93	9.09
งานถัก	11.50	10.00	0	0	0	11.76	21.43	4.55
สาขาอาชีพภาคบริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	35.20	44.27	31.82	11.33	40.32	42.16	31.42	44.52

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
งานวางแผนไทย	7.61	13.79	10.71	2.94	56.00	5.87	5.86	5.80
งานแม่บ้าน	15.92	34.48	35.71	35.29	12.00	5.38	14.98	33.33
งานประกอบอาหาร	20.82	44.83	57.14	35.29	32.00	6.85	15.96	50.00
งานต้อนรับ	29.43	18.97	3.57	47.06	32.00	26.65	40.39	18.12
งานขาย	41.14	39.66	3.57	41.18	28.00	38.39	48.53	39.13
งานรักษาความปลอดภัย	4.20	15.52	3.57	5.88	12.00	0.73	5.54	5.07
งานดูแลผู้สูงอายุและเด็กปฐมวัย	1.20	10.34	0	0	0	0.98	0	1.45
สาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	14.90	7.63	32.95	4.67	35.48	3.92	29.17	8.06
การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้น ข้อมูล	91.73	100	96.55	100	86.36	55.26	95.79	92.00
งานเขียนโปรแกรม	4.49	0	6.90	0	9.09	7.89	3.51	8.00
งานตัดต่อวิดีโอ	1.42	0	6.90	0	0	2.63	0	12.00
กราฟฟิคดีไซน์	2.60	0	3.45	7.14	0	15.79	1.05	0

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อม พบว่า มีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานโดยเฉลี่ยในระดับพร้อมมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 3.66 โดยมีความพร้อมและศักยภาพในระดับพร้อมมากด้านการใช้ภาษาไทย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.82 ด้านการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ที่คะแนนเฉลี่ย 3.56 ด้านการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ ที่คะแนนเฉลี่ย 3.40 ตามลำดับ และมีความพร้อมและศักยภาพในระดับปานกลางด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ ที่คะแนนเฉลี่ย 2.85

เมื่อพิจารณาข้อมูลศักยภาพและความพร้อมของแรงงานนอกระบบจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพร้อมและศักยภาพในการทำงานสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคใต้ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคตะวันออก ตามลำดับ (ตารางที่ 12) **ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (คะแนน)**

กลุ่มอาชีพ/ภูมิภาค	ท่านใช้ภาษาไทย ในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี (ภาษาไทย)	ท่านใช้ ภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นภาษาที่ สองในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างดี	ท่านใช้ อินเทอร์เน็ตใน การสืบค้นข้อมูล ได้อย่างดี (เทคโนโลยี สารสนเทศ)	ท่านใช้โปรแกรม/ แอปพลิเคชันเพื่อ เป็นช่องทางใน การสร้างรายได้ ได้อย่างดี	ระดับความ คิดเห็น
ทำงานในภาคบริการ	4.82	2.85	3.56	3.40	3.66
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	4.97	1.96	2.88	2.58	3.10
ภาคกลาง	4.77	2.05	3.58	3.48	3.47
ภาคตะวันออก	4.42	2.45	2.58	2.30	2.94
ภาคตะวันตก	5.00	2.31	3.42	2.55	3.35
ภาคเหนือ	4.75	3.21	3.51	3.55	3.76
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.90	3.03	4.16	3.98	4.02
ภาคใต้	5.00	2.26	3.05	2.63	3.25

หมายเหตุ : คะแนนระดับความคิดเห็นเฉลี่ยรวมของกลุ่มตัวอย่างมีค่าอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง 3.34 – 5.00 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมมาก ช่วงคะแนนระหว่าง 1.67 – 3.33 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมปานกลาง ช่วงคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึง แรงงานนอกระบบมีความพร้อมน้อย

2.8 ด้านอื่นๆ พบว่า ใน 1 วัน มีเวลางานโดยเฉลี่ย 8.29 ชั่วโมง อีก 7.78 ชั่วโมง เป็นเวลาพักผ่อน/นอน ซึ่งเกือบจะทั้งหมด ร้อยละ 97.84 มีเวลาสำหรับพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ร้อยละ 96.20 ระบุว่า มีเวลางานกับเวลาส่วนตัวที่เหมาะสมและเพียงพอ ร้อยละ 94.09 ไม่เคยโดนดูถูกหรือไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงาน และร้อยละ 41.84 มองว่าความสำเร็จในชีวิตทำงานในอนาคตคือมีรายได้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 35.49 ระบุว่าไม่ได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จในชีวิตการทำงาน (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 คุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ใน 24 ชั่วโมงของวันทำงาน ท่านแบ่งสัดส่วนระหว่างเวลางานกับเวลาส่วนตัวและเวลาอื่นๆ อย่างไร								
เวลางาน	8.29	8.63	8.55	8.12	8.60	8.37	8.23	8.12
เวลาพักผ่อน/นอน	7.78	8.41	7.81	7.48	7.82	7.61	7.94	7.93
เวลาส่วนตัว	4.96	5.21	4.58	4.39	5.13	5.07	5.07	4.81
เวลาอื่นๆ	3.53	3.51	3.13	3.73	4.04	3.22	3.65	3.55
ท่านมีเวลาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการทำงาน (ตามที่ท่านแบ่งสัดส่วนไว้แล้ว) หรือไม่								
มี	97.84	95.35	93.10	95.90	85.96	99.17	98.72	97.41
ไม่มี	2.16	4.65	6.90	4.10	14.04	0.83	1.28	2.59
งานที่ท่านทำ มีเวลาเหมาะสมและเพียงพอระหว่างเวลางานกับเวลาส่วนตัว								
เหมาะสมเพียงพอ	96.20	91.47	96.55	87.24	91.23	99.07	97.21	95.42
ไม่เหมาะสมเพียงพอ	3.80	8.53	3.45	12.76	8.77	0.93	2.79	4.58
ท่านเคยโดนดูถูก/ไม่ได้รับการยอมรับจากการทำงานหรือไม่								
ไม่เคย	94.09	92.37	94.19	99.31	89.47	96.03	90.38	96.05
เคย	5.91	7.63	5.81	0.69	10.53	3.97	9.62	3.95
อะไรคือความสำเร็จในชีวิตการทำงานในอนาคตท่าน								
ไม่ได้ตั้งเป้าหมาย	35.49	54.96	45.45	47.99	55.36	37.71	17.59	56.17
รายได้เพิ่มขึ้น	41.84	35.11	40.91	46.64	26.79	40.91	47.33	29.22
เป็นเจ้าของกิจการ	4.09	0.76	1.14	2.68	3.57	8.88	0.75	2.92
ขยายกิจการ	1.18	0	0	0.34	0	2.58	0.53	0.65
ได้รับการยอมรับ/ยกย่อง	1.04	0.76	0	0	3.57	1.76	0.64	0.97
มีบ้าน/มีรถ	8.29	1.53	4.55	0.67	1.79	2.38	20.36	2.60
หมดภาระหนี้สิน	5.56	3.82	6.82	0.67	7.14	4.96	8.64	2.92
บุตรหลานสำเร็จการศึกษา	2.30	3.05	0	1.01	0	0.83	3.73	4.55
อื่นๆ	0.22	0	1.14	0	1.79	0	0.43	0

3. การได้รับการคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

ร้อยละ 51.73 ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ร้อยละ 77.38 ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนที่ดำเนินการโดยภาครัฐ สำหรับความคุ้มครองจากกองทุนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.89 ไม่ได้เป็นสมาชิก และร้อยละ 94.79 ตอบว่าไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพต่างๆ กลุ่มใดเลย (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ	ภาคใต้
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ								
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ที่ท่านได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้รับความคุ้มครอง	51.73	50.38	35.23	90.33	66.13	44.74	50.51	43.55
ผู้ประกันตน ม.39	9.44	5.34	1.14	6.00	11.29	13.61	8.29	7.10
ผู้ประกันตน ม.40	12.86	10.69	6.82	1.67	8.06	19.48	9.62	16.77
เบี้ยความพิการ	0.28	1.53	0	0	1.61	0.21	0.31	0
เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	2.50	7.63	7.95	1.00	3.23	2.99	0.51	4.84
เบี้ยสวัสดิการแห่งรัฐ	27.20	29.77	45.45	0.67	1.84	21.24	36.85	39.35
กองทุนที่ดำเนินการโดยภาครัฐที่ท่านเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	77.38	74.81	89.77	95.67	79.03	76.29	74.10	70.65
กองทุนหมู่บ้าน	21.67	24.43	10.23	3.67	19.35	22.89	24.77	28.06
การทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)	0.99	0	1.14	1.00	1.61	0.41	1.43	1.61
กองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน	0.25	0	0	0	0	0.41	0.20	0.32
ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมที่ดำเนินการด้วยตนเอง/รวมกลุ่มดำเนินการ								
กองทุนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน ที่ท่านเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	70.89	87.02	85.23	89.67	79.03	55.88	73.29	79.68
การทำประกันชีวิต	24.28	8.40	13.64	8.67	19.35	41.13	21.70	5.48
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	6.10	4.58	1.14	3.33	1.61	4.95	5.94	15.81
การเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่ได้เป็นสมาชิก	94.79	97.71	95.45	99.33	95.16	94.54	93.86	92.58
OTOP	1.13	1.53	0	0	0	1.86	0.92	0.97
วิสาหกิจชุมชน	1.66	0.76	1.14	0.33	1.61	1.65	1.84	2.90
กลุ่มเกษตรกรปลูกพืช	2.82	0	3.41	0.33	0	2.78	3.89	3.55
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	0.56	0	0	0	1.61	0.21	0.82	1.61
กลุ่มเกษตรกรทำประมงน้ำจืด	0.14	0	0	0	0	0.21	0.20	0
กลุ่มเกษตรกรทำประมงทะเล	0.04	0	0	0	1.61	0	0	0
กลุ่มเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	0.07	0.76	0	0	0	0	1.10	0

4. ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.41 ตอบว่าไม่มีปัญหาด้านแรงงาน สำหรับผู้ที่ตอบว่ามีปัญหาด้านแรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 51.68 รองลงมา ได้แก่ ค่าตอบแทน ร้อยละ 50.10 ขาดทักษะฝีมือทั่วไป ร้อยละ 39.80 ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ร้อยละ 18.22 ไม่รู้สิทธิด้านกฎหมาย ร้อยละ 13.56 ไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน ร้อยละ 10.99 สภาพแวดล้อมในการทำงาน ร้อยละ 9.90 และปัญหาด้านการรวมกลุ่มอาชีพ ร้อยละ 8.22 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ปัญหาด้านแรงงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	ภาค กลาง	ภาค ตะวันออก	ภาค ตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
ปัญหาด้านแรงงานของท่านในปัจจุบัน								
ไม่มีปัญหา	64.41	71.76	69.32	97.67	82.26	44.23	65.92	82.58
ไม่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง	51.68	35.14	14.81	85.71	45.45	43.99	68.77	50.00
ขาดทักษะฝีมือทั่วไป	39.80	24.32	48.15	0	27.27	38.45	44.74	37.04
ขาดทักษะฝีมือด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม	18.22	10.81	7.41	14.29	9.09	23.11	12.01	20.37
ปัญหาด้านการรวมกลุ่มอาชีพ	8.22	18.92	11.11	28.57	18.18	8.69	5.11	9.26
ไม่มีความปลอดภัยในการ ทำงาน	10.99	2.70	3.70	0	18.18	14.42	7.21	9.26
ไม่รู้สิทธิด้านกฎหมาย	13.56	24.32	7.41	57.14	18.18	11.46	15.02	14.81
สภาพแวดล้อมในการทำงาน	9.90	8.11	3.70	0	9.09	7.21	15.02	11.11
ค่าตอบแทน	50.10	32.43	25.93	14.29	45.45	48.80	61.26	24.07

5. ความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

ร้อยละ 58.28 ไม่เคยใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน สำหรับผู้ที่เคยใช้บริการฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานจัดหางานจังหวัด/ศูนย์ข่าว และสำนักงานประกันสังคมจังหวัด/ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานเท่ากัน สำนักงานแรงงานจังหวัด/ศูนย์บริการร่วมกระทรวงแรงงาน สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด/ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงาน ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

สำหรับความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ 5 ลำดับแรก ต้องการความต่อเนื่องในการทำงานมากที่สุด ร้อยละ 82.05 รองลงมา ได้แก่ ทุนในการประกอบอาชีพ ร้อยละ 80.88 ต้องการอาชีพเสริม ร้อยละ 80.37 ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/เป็นธรรม ร้อยละ 79.11 และต้องการพัฒนาฝีมือทั่วไป ร้อยละ 78.37 ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 16 การใช้บริการหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

รายการ	รวม	ภูมิภาค						
		กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียง เหนือ	ใต้
หน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานที่ท่านเคยใช้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
ไม่เคยใช้บริการ	58.28	70.99	77.27	93.67	83.87	47.42	51.89	62.26
สำนักงานแรงงาน จังหวัด/ศูนย์บริการร่วม กระทรวงแรงงาน	33.28	13.16	30.00	31.58	20.00	47.84	22.13	23.08
สำนักงานจัดหางาน จังหวัด/ศูนย์ข่าว	35.14	15.79	65.00	36.84	30.00	35.49	39.36	17.95
สำนักงานสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงานจังหวัด/ศูนย์ ความปลอดภัยในการทำงาน	12.67	15.79	20.00	0	10.00	12.16	14.89	5.98
สำนักงานประกันสังคม จังหวัด/ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ คนงาน	35.14	44.74	20.00	42.11	30.00	41.76	31.70	15.38
สถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือ แรงงานจังหวัด	30.32	52.63	20.00	10.53	30.00	13.33	38.30	29.91

ตารางที่ 17 ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ความต้องการความช่วยเหลือ จากภาครัฐ		รวม	ภูมิภาค						
			กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียง เหนือ	ใต้
1. ทำงานในประเทศ	ต้องการ	78.06	40.00	72.60	50.87	75.00	91.90	88.67	50.58
	ไม่ ต้องการ	21.94	60.00	27.40	49.13	25.00	8.10	11.33	49.42
2. ทำงานใน ต่างประเทศ	ต้องการ	63.85	23.42	53.42	20.21	41.07	85.39	76.71	38.52
	ไม่ ต้องการ	36.15	76.58	46.58	79.79	58.93	14.61	23.29	61.48
3. อาชีพเสริม	ต้องการ	80.37	45.45	80.82	31.49	78.57	96.47	93.28	57.98
	ไม่ ต้องการ	19.63	54.55	19.18	68.51	21.43	3.53	6.72	42.02
4. พัฒนาฝีมือทั่วไป	ต้องการ	78.37	46.85	79.17	29.23	78.57	95.30	92.43	60.55
	ไม่ ต้องการ	21.63	53.15	20.83	70.77	21.43	4.70	7.57	39.45
5. พัฒนาทักษะฝีมือด้าน เทคโนโลยีและนวัตกรรม	ต้องการ	77.48	48.65	80.56	29.58	75.00	94.92	91.98	55.60
	ไม่ ต้องการ	22.25	51.35	19.44	70.42	25.00	5.08	8.02	44.40

ความต้องการความช่วยเหลือ จากภาครัฐ		รวม	ภูมิภาค						
			กทม.และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออกเฉียง เหนือ	ใต้
6. การรวมกลุ่มอาชีพ	ต้องการ	72.05	45.95	75.00	30.04	82.14	92.49	83.49	42.02
	ไม่ ต้องการ	27.95	54.05	25.00	69.96	17.86	7.51	16.06	57.98
7. ความคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงาน	ต้องการ	77.44	55.08	79.17	29.43	87.50	96.18	92.62	45.95
	ไม่ ต้องการ	22.56	44.14	20.83	70.57	12.50	3.82	7.38	54.05
8. ความรู้ด้านกฎหมาย	ต้องการ	75.83	56.76	79.17	29.54	94.55	96.15	88.29	43.36
	ไม่ ต้องการ	24.17	43.24	20.83	70.46	5.45	3.85	11.71	56.64
9. แก้ไขสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน	ต้องการ	74.79	49.55	77.46	29.08	85.71	95.97	86.16	48.24
	ไม่ ต้องการ	25.21	50.45	22.54	70.92	14.29	4.03	13.84	51.76
10. ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น/ เป็นธรรม	ต้องการ	79.11	56.76	81.94	32.63	94.64	96.67	90.54	59.38
	ไม่ ต้องการ	20.89	43.24	18.06	67.37	5.36	3.33	9.46	40.63
11. ให้ข้อมูลข่าวสารด้าน แรงงาน	ต้องการ	77.00	63.30	78.87	30.74	92.86	96.07	87.20	52.34
	ไม่ ต้องการ	23.00	36.70	21.13	69.26	7.14	3.93	12.80	47.66
12. พูนในการประกอบ อาชีพ	ต้องการ	80.88	61.06	74.65	38.19	92.73	96.76	88.65	66.80
	ไม่ ต้องการ	19.12	38.94	25.35	61.81	7.27	3.24	11.35	33.20
13. ความต่อเนื่องในการ ทำงาน	ต้องการ	82.05	57.27	77.46	35.42	92.86	97.57	95.97	53.31
	ไม่ ต้องการ	17.95	42.73	22.54	64.58	7.14	2.43	4.21	46.69
14. สนับสนุนอาชีพ เกษตรกรรม	ต้องการ	77.29	38.18	73.24	31.90	85.71	95.48	92.05	48.44
	ไม่ ต้องการ	22.71	61.82	26.76	68.10	14.29	4.52	7.95	51.56

6. การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

พบว่า ทั้งกลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการและกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการ ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายมากกว่าจำนวนแรงงานที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 2.46 และ 11.78 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามภูมิภาค พบว่า ภาคเหนือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคใต้ และภาคกลาง ในกลุ่มแรงงานที่ได้รับสวัสดิการ ส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ขณะที่ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายโดยมีผลต่างระหว่างรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายกับรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 54.42, 20.10 และ 5.08 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการนั้น พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ขณะที่ภาคเหนือ ภาคตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคใต้ ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายโดยมีผลต่างระหว่างรายได้เพียงพอกับรายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 49.34, 33.34, 22.22 และ 5.88 ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 การมีสวัสดิการและรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

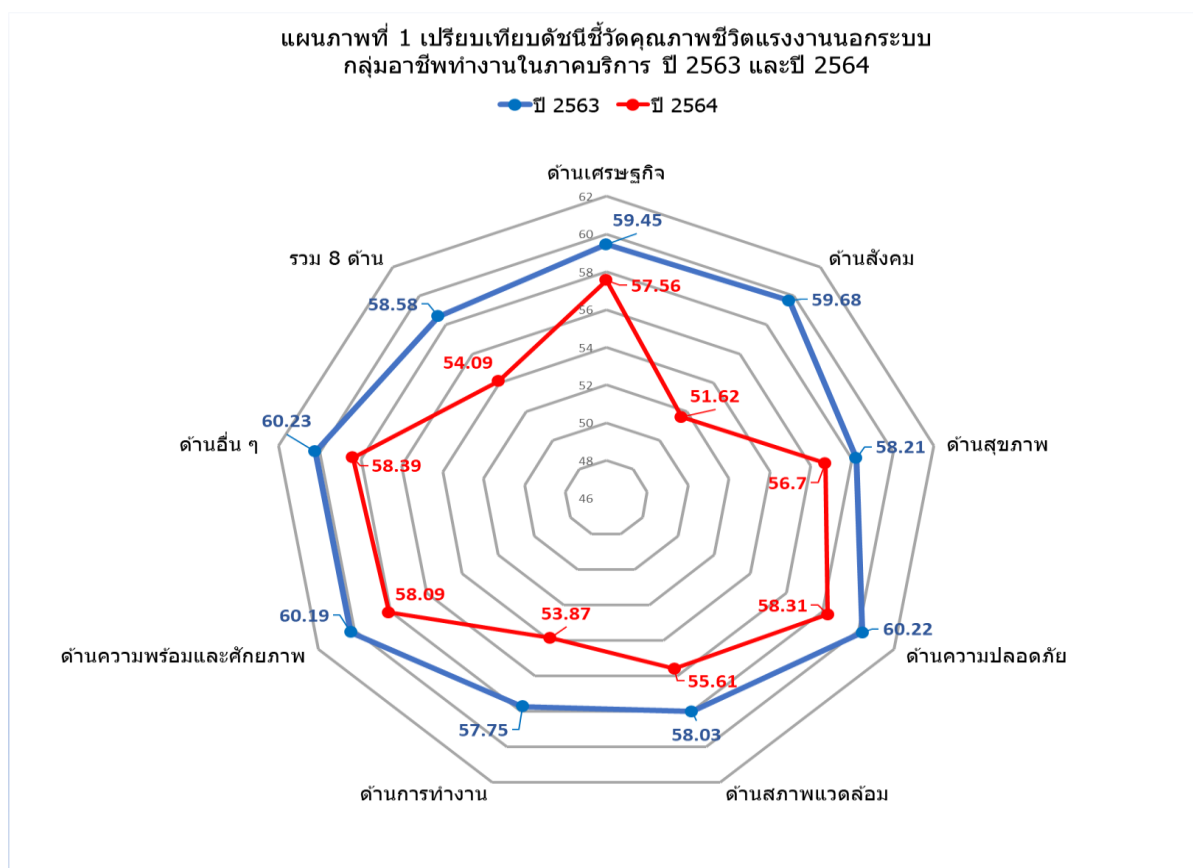
กลุ่มอาชีพ/ภูมิภาค	ได้รับสวัสดิการ			ไม่ได้รับสวัสดิการ		
	รายได้ เพียงพอ (1)	รายได้ไม่ เพียงพอ (2)	ผลต่าง (1)-(2)	รายได้ เพียงพอ (1)	รายได้ไม่ เพียงพอ (2)	ผลต่าง (1)-(2)
ทำงานในภาคบริการ	51.23	48.77	2.46	55.89	44.11	11.78
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	62.83	37.17	25.66	38.89	61.11	-22.22
ภาคกลาง	55.13	44.87	10.26	60.00	40.00	20.00
ภาคตะวันออก	22.79	77.21	-54.42	50.00	50.00	0
ภาคตะวันตก	47.46	52.54	-5.08	33.33	66.67	-33.34
ภาคเหนือ	65.81	34.19	31.62	25.33	74.67	-49.34
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	39.95	60.05	-20.10	67.80	32.20	35.60
ภาคใต้	59.04	40.96	18.08	47.06	52.94	-5.88

7. ผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ

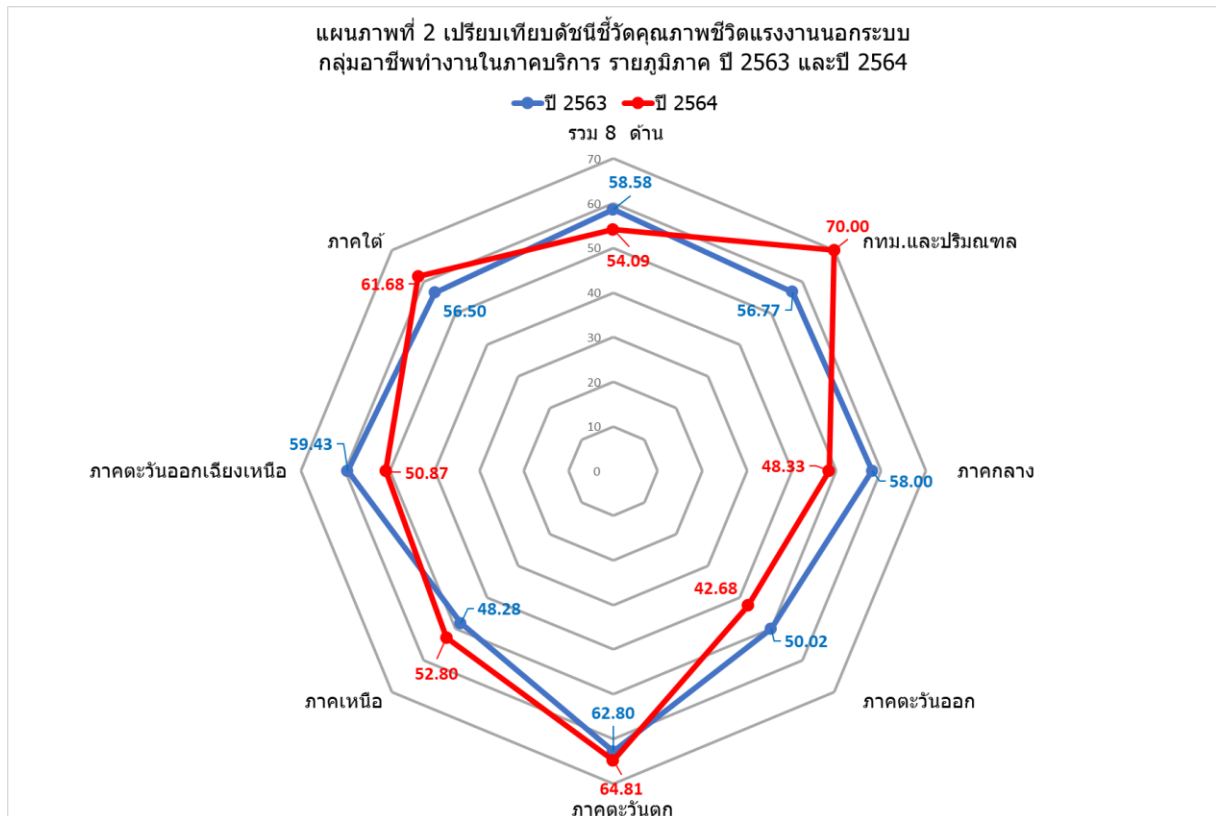
ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ อยู่ที่ 54.09 คะแนน เมื่อพิจารณารายภูมิภาค พบว่า กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน สูงสุด 70.00 คะแนน รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตก 64.81 คะแนน ภาคใต้ 61.68 คะแนน ภาคเหนือ 52.80 คะแนน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 50.87 คะแนน ภาคกลาง 48.33 คะแนน และภาคตะวันออก 42.68 คะแนน ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน พบว่า ด้านอื่นๆ มีคะแนนมากที่สุด 58.39 คะแนน รองลงมา ได้แก่ ด้านความปลอดภัย 58.31 คะแนน ด้านความพร้อมและศักยภาพ 58.09 คะแนน ด้านเศรษฐกิจ 57.56 คะแนน ด้านสุขภาพ 56.70 คะแนน ด้านสภาพแวดล้อม 55.61 คะแนน ด้านการทำงาน 53.87 คะแนน และให้คะแนนด้านสังคมน้อยที่สุด 51.62 คะแนน ตามลำดับ โดยให้น้ำหนักกับคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด ร้อยละ 26.86 รองลงมา ได้แก่ ด้านการทำงาน ร้อยละ 20.07 ด้านสภาพแวดล้อม ร้อยละ 12.29 ด้านสุขภาพ ร้อยละ 10.09 ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 8.89 ด้านความพร้อมและศักยภาพ ร้อยละ 7.93 ด้านอื่นๆ ร้อยละ 7.24 และให้น้ำหนักด้านความปลอดภัยน้อยที่สุด ร้อยละ 6.63 ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

ผลการเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ ระหว่างปี 2563 และปี 2564 พบว่า ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตในภาพรวมปี 2564 อยู่ที่ 54.09 คะแนน ลดลงจากปี 2563 ซึ่งอยู่ที่ 58.58 คะแนน โดยดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตทั้ง 8 ด้าน ของแรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ ลดลงทุกด้านเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการบังคับใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออย่างเข้มงวดที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน และการดำเนินชีวิตของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ (แผนภาพที่ 1)

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตในภาพรวมเป็นรายภูมิภาคเปรียบเทียบระหว่างปี 2563 และปี 2564 พบว่า ปี 2564 แรงงานนอกระบบกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการภูมิภาคที่มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นกว่าปีก่อน ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 70.00 คะแนน ภาคตะวันตก 64.81 คะแนน ภาคเหนือ 52.80 คะแนน และภาคใต้ 61.68 คะแนน สำหรับภูมิภาคที่มีคุณภาพชีวิตลดลงกว่าปีก่อน ได้แก่ ภาคกลาง 48.33 คะแนน จาก 58.00 คะแนน ภาคตะวันออก 42.68 คะแนน จาก 50.02 คะแนน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 50.87 คะแนน จาก 59.43 คะแนน (แผนภาพที่ 2)

ตารางที่ 19 ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตรวม 8 ด้าน ของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค ปี 2563 – 2564 (คะแนน)

ปีที่สำรวจ	ปี 2563	ปี 2564
ดัชนีคุณภาพชีวิต รวม 8 ด้าน	58.58	54.09
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	56.77	70.00
ภาคกลาง	58.00	48.33
ภาคตะวันออก	50.02	42.68
ภาคตะวันตก	62.80	64.81
ภาคเหนือ	48.28	52.80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	59.43	50.87
ภาคใต้	56.50	61.68

ตารางที่ 20 ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแต่ละด้านของกลุ่มอาชีพทำงานในภาคบริการ จำแนกตามภูมิภาค ปี 2563 - 2564

ปีที่สำรวจ	ปี 2563		ปี 2564	
ดัชนีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน/ภูมิภาค	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)
ด้านเศรษฐกิจ	59.45	8.59	57.56	8.89
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	57.40	5.49	66.79	8.18
ภาคกลาง	54.54	8.89	46.16	7.53
ภาคตะวันออก	42.11	4.31	53.31	11.37
ภาคตะวันตก	60.75	5.38	64.51	9.72
ภาคเหนือ	46.10	6.23	52.45	10.40
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	58.77	12.39	54.87	8.07
ภาคใต้	58.05	10.52	68.21	10.50
ด้านสังคม	59.68	10.31	51.62	26.86
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	55.35	20.85	67.98	10.51
ภาคกลาง	51.75	12.41	46.86	9.58
ภาคตะวันออก	48.72	12.60	55.56	6.85
ภาคตะวันตก	61.35	4.54	63.97	21.75
ภาคเหนือ	48.01	19.74	53.73	12.37
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	59.19	8.06	54.80	6.62
ภาคใต้	59.48	6.55	63.02	6.19
ด้านสุขภาพ	58.21	12.45	56.70	10.09
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	54.47	9.65	65.64	6.41
ภาคกลาง	50.25	5.52	47.29	12.73
ภาคตะวันออก	41.17	5.17	53.20	5.23
ภาคตะวันตก	60.40	12.73	61.58	4.73
ภาคเหนือ	43.26	12.26	54.12	8.43
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	59.66	10.08	52.65	12.03
ภาคใต้	58.50	7.40	68.61	12.94
ด้านความปลอดภัย	60.22	6.90	58.31	6.63
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	56.25	6.28	68.43	12.78
ภาคกลาง	58.10	36.95	48.45	31.94
ภาคตะวันออก	42.59	3.84	50.16	4.72
ภาคตะวันตก	62.95	26.09	64.07	32.98
ภาคเหนือ	43.67	9.78	55.53	19.84
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	59.61	7.13	50.85	19.83
ภาคใต้	59.85	5.99	65.05	6.75
ด้านสภาพแวดล้อม	58.03	25.13	55.61	12.29
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	58.67	5.03	66.43	5.99
ภาคกลาง	45.51	4.61	45.35	5.63
ภาคตะวันออก	48.92	32.72	32.98	40.57
ภาคตะวันตก	62.02	4.08	62.17	5.23
ภาคเหนือ	45.61	6.94	54.04	6.43

ปีที่สำรวจ	ปี 2563		ปี 2564	
ดัชนีคุณภาพชีวิตแต่ละด้าน/ภูมิภาค	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน	น้ำหนัก (ร้อยละ)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	59.56	27.85	55.65	7.26
ภาคใต้	56.87	12.97	68.21	8.96
ด้านการทำงาน	57.75	22.63	53.87	20.07
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	56.67	32.10	69.68	20.91
ภาคกลาง	57.28	20.96	48.51	21.15
ภาคตะวันออก	54.17	25.95	53.53	5.88
ภาคตะวันตก	61.81	31.41	62.99	12.44
ภาคเหนือ	52.34	31.46	57.60	27.98
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	58.82	22.22	47.66	30.57
ภาคใต้	54.35	27.04	57.59	26.49
ด้านความพร้อมและศักยภาพ	60.19	7.66	58.09	7.93
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	54.64	7.33	66.60	7.42
ภาคกลาง	48.02	6.40	46.04	6.39
ภาคตะวันออก	44.43	9.21	54.64	8.29
ภาคตะวันตก	58.54	6.57	63.10	7.05
ภาคเหนือ	45.07	7.86	54.04	7.56
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	60.01	5.89	54.13	9.51
ภาคใต้			66.05	7.60
ด้านอื่น ๆ	60.23	6.34	58.39	7.24
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	54.72	13.27	69.27	27.79
ภาคกลาง	46.19	4.61	45.35	5.05
ภาคตะวันออก	40.57	6.20	53.74	17.09
ภาคตะวันตก	60.85	9.20	63.47	6.09
ภาคเหนือ	46.23	5.73	54.18	6.91
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	59.98	6.37	54.66	6.12
ภาคใต้	55.12	21.19	61.31	20.83

บรรณานุกรม

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์ (FINAL REPORT) โครงการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. รายงานผลการจัดทำดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบและสำรวจข้อมูลแรงงานนอกระบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564.

